

[Ambiental](#)

El vincle entre educació ambiental, el lleure i l'escoltisme

19/05/2017

Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya

Autor/a: Anna Parisi

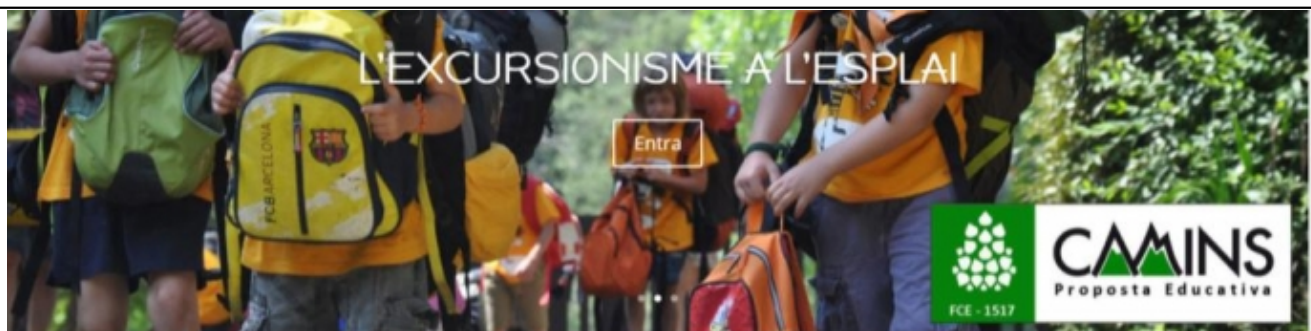
La Natura acull una gran part de les activitats del món del lleure

Les colònies de Fundesplai contenen una important oferta d'educació ambiental Font: Fundesplai

Activitats d'educació ambiental a les cases de colònies de la Fundació Pere Tarrés Font: Fundació Pere Tarrés

5 RAONS PER FER EXCURSIONS

T'ajudarà a marcar-te reptes i a créixer en autonomia

Descobriràs la bellesa i la diversitat de la nostra terra

Estimaràs la natura tot practicant l'esport més antic del món: caminar!

Camins és la proposta educativa per als esplais de Fundesplai Font: Fundesplai

Camp de treball ambiental dels Minyons Escoltes a la conca del Ter Font: Minyons Escoltes i Guies de Catalunya

Camp de treball ambiental de Fundesplai a Montesquiu Font: Fundesplai

Els joves es vinculen en projectes d'aprenentatge i servei de temàtica ambiental, en el marc de Fundesplai Font: Fundesplai

El vincle entre educació ambiental, el lleure i l'escoltisme

19/05/2017

Autor/a: Anna Parisi

Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya

Resum:

La natura és ben propera al món del lleure i l'escoltisme. Els valors de l'educació ambiental apareixen en excursions i colònies, i també als esplais i als caus.

Vinculats des dels orígens

"El vincle entre l'educació ambiental i el món de l'esplai parteix del **contacte directe amb la natura**, que és l'entorn que tots els esplais, colònies i entitats de lleure tenen" així ho expressa Júlia García Pastor, responsable del Departament d'Educació Ambiental a [Fundesplai](#). "Després el vincle evoluciona i es lliga a la **consciència de les conseqüències de les nostres accions** i també a la nostra **capacitat de transformar i millorar el món**: a analitzar els nostres efectes sobre l'entorn amb el consum, el transport, l'alimentació.... Això el món del lleure ho treballa molt, dintre els mateixos locals de l'esplai. De fet en molts casos les propostes educatives estan vinculades a aquests temes."

És una relació que per tant neix des del principi. Tal com explica Pere Vives, Cap d'Educació Ambiental de la [Fundació Pere Tarrés](#) "les activitats de lleure han estat **pioneres en el treball de descoberta del medi** des dels inicis. Les excursions, les caminades per la muntanya, els tallers de descoberta...ja eren temes de treball i interès abans que l'educació ambiental entrés amb força al nostre país. La formalització de l'educació ambiental ha aportat un marc pedagògic que ha ajudat a fer més i millors activitats de coneixement del medi i descoberta de la natura en les activitats de lleure."

L'educació ambiental és considerada un tret definitori des de l'educació escolta. "La nostra proposta ideològica ens defineix com un moviment compromès amb el país i per tant amb el territori, i també com un **moviment que estima la natura i protegeix la vida**" explica Joaquim Portet i Bastida, responsable pedagògic de la demarcació nord occidental de [Minyons Escoltes i Guies de Catalunya](#).

Altres aspectes inherents al món del lleure el transformen en un marc ideal per a l'educació ambiental.

"La **flexibilitat en la programació**, el **temps lliure viscut amb ple sentit**, les **metodologies participatives** que fomenten l'observació i la descoberta, són escenaris que fan del temps de lleure educatiu un moment idoni per a l'educació ambiental" continua Pere Vives. "Fins i tot hi ha algunes opinions, que creuen que el verdader canvi d'hàbits només és possible en temps lliure no imposat i escollit per la pròpia persona participant amb voluntat de canviar les coses..."

Com es du a terme l'educació ambiental en el lleure

A Fundesplai, la forma d'implementar passa **a través de la proposta educativa**. Ens detalla Júlia García Pastor que "és l'eix temàtic al qual tots els nostres esplais vinculen a la seva activitat durant un curs. Els últims anys hem fet el [projecte Camins](#), dedicat a donar valor a l'excursionisme, a la muntanya, el fet de sortir a la natura, i també la custòdia del territori i l'apropiació de l'entorn natural des de la responsabilitat de la conservació".

Es tracta d'un valor general, que per a Fundesplai té un especial interès perquè, "molts infants dels nostres esplais si no surten a la natura amb l'espai, no surten, per dificultats econòmiques de les famílies o per manca d'hàbits." L'anterior proposta educativa que regia els esplai estava vinculada al consum responsable. "A més a més totes les nostres cases de colònies estan en espais naturals, no es poden desvincular de la natura i totes les activitats es fan allí. Per tant totes les propostes d'activitats de les cases de colònies comprenen una component de natura i d'educació ambiental."

Els nois i noies més grans que participen de la vida associativa a l'esplai, sovint s'impliquen en projectes d'aprenentatge i servei, amb **accions de servei a la comunitat**. Normalment els mateixos joves suggereixen ells el que volen, i en diversos casos s'han vinculat amb iniciatives de voluntariat ambiental.

"El món del lleure fa **educació ambiental de totes totes**" diu Pere Vives "des de les activitats dels centres de lleure, agrupaments, centres d'esplai a les sortides, excursions, activitats en el medi natural que tenen la descoberta com a mètode de treball i aprenentatge. Fins a les colònies d'estiu o les acampades que posen com a **centre d'interès i principal motivació el medi ambient**... pujar un cim, remuntar un riu, descobrir un massís i els seus camins, arranjar espais naturals..."

La proposta educativa en els Minyons Escoltes entén que l'**educació ambiental és un eix transversal** que es treballa en totes les activitats que es fan. "Considerem que una bona aplicació del mètode escolta genera que fem una bona tasca d'educació ambiental precisament en el vessant d'eix transversal". Guim Portet presenta la idea d' "**aprendre a créixer**", amb la que s'educa els infants en l'àmbit dels agrupaments. "La vida a l'agrupament ens

ensenya que l'**austeritat** és la manera de viure que ens fa feliços d'una manera més autèntica i que és en espais austers on fem els millors aprenentatges i els més significatius. Una vetllada al voltat d'un foc de camp (o avui en dia d'un fanalet) aporta una màgia i una autenticitat a l'espai que mai aconseguiríem amb focus i un equip de so. L'espiritualitat vesteix aquest tipus d'espais de manera que l'austeritat els fa més significatius. Un espai tan efímer com una tenda és el més significatiu per protegir els nostres secrets i confidències d'adolescents. Les sortides i campaments a la natura són les activitats on aquest "aprendre a decréixer es porta més a l'extrem".

Renaturem és una formació interna per als Minyons i Escoltes, dedicada sobre l'opció país, l'economia social i solidària, la descoberta del medi natural i la coherència transversal ambiental. Agrupaments escoltes s'han implicat en la Marxa Ecològica per la Pau de Belianes, han participat la campanya europea Clean Up the Med i en camps de treball ambientals.

Reptes i dificultats

Poder garantir el contacte amb la natura a tots els infants és un dels reptes de Fundesplai. "Des de la perspectiva del món del lleure i els nostres esplais, el repte és facilitar molt l'excursionisme, el que puguin sortir a fora, anar de colònies. En el cas dels esplais les dificultats econòmiques de les famílies són un handicap per poder mantenir les sortides i el contacte a la natura. Per això una de les nostres línies més fortes que tenim és **aconseguir beques per poder facilitar que tots els infants puguin sortir de colònies.**" Compaginar el consum responsable amb activitats econòmicament accessibles a tots els públics també es planteja com a un repte de l'educació ambiental pel moviment escolta.

El vincle no sempre és perfecte. Pere Vives exposa la preocupació per una oferta d'oci i lleure que no estableix un diàleg amb el territori. "Hi ha una **oferta d'oci divertida que atreu molt, però no està tan planificada des del vessant educatiu.** Es tracta de propostes vinculades amb esports d'aventura, parcs temàtics, que no estableixen un diàleg amb el territori ni aprofiten la natura com a recurs educatiu. Un exemple molt senzill: anem de colònies a la Garrotxa i els participants no visiten cap volcà, o anem de colònies a Calafell i els participants no veuen la platja... Alguna cosa falla en el vincle entre lleure i educació ambiental...". D'altra banda, es detecta una "tendència d'alguns agrupaments a fer **campaments cada cop més tecnificats, amb més infraestructures i serveis**, que ens fan perdre potencial de cara a la idea d'aprendre a decréixer" lamenta Guim Portet.

"Tot i així- continua Pere Vives- "des de les escoles de formació es reforça la necessitat de planificar bé. Els monitors de lleure intenten aprofitar els recursos naturals propers a les activitats. Cal mantenir explícit que la descoberta del país i el territori com un eix important a les activitats de lleure especialment les d'estiu. El món del lleure educatiu té un compromís social important i un deure a donar a conèixer el país, a vegades els participants no tenen altres opcions de fer-ho més que aquestes que el lleure els pot oferir."

Etiquetes: [educació ambiental](#), [escoltisme i guiatge](#), [colònies](#), [educació en el lleure](#), [caus i esplais](#)

URL d'origen: <https://xarxanet.org/ambiental/noticies/el-vincle-entre-educacio-ambiental-el-lleure-i-lescoltisme>